

Collegebesluit

Collegevergadering: 23-8-2022

Zaaknummer : 1047664
Team : Ruimtelijk Beleid Heemstede
Portefeuillehouder : A.M.C.E Stam
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Afhandeling moties 30 km borden en Innovatieve snelheidsmaatregelen

SAMENVATTING

De raad heeft twee moties aangenomen tot een inventarisatie naar de mogelijkheden om met minimale investeringen op 50 km per uur wegen een maximumsnelheid van 30 km per uur af te dwingen.

Het college heeft uitvoering gegeven aan beide moties door alle opties in beeld te brengen en heeft besloten dit aan de commissie voor te leggen met het verzoek haar zienswijzen te geven.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

- Wegenverkeerswet 1994, waarin is opgenomen dat voor het plaatsen van 30 km borden het nemen van een verkeersbesluit vereist is;
- Reglement verkeersregels en verkeerstekens (RVV 1990), waarin is vastgesteld welke verkeerstekens, waaronder verkeersborden, toegestaan zijn in Nederland;
- Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer (BABW), waarin is vastgesteld welke instructies te volgen bij de plaatsing en het verwijderen van verkeerstekens;
- De aangenomen motie 'Maatregelen verkeersveiligheid' door de Tweede Kamer der Staten-Generaal op 27 oktober 2020, waarin wordt verzocht de maximumsnelheid van 30 km per uur binnen de bebouwde kom als leidend principe te gaan hanteren. Hierbij mag beargumenteerd worden afgeweken als dat veilig kan;
- Het Wegcategoriseringsplan Heemstede, vastgesteld door de raad op 28 oktober 2021, die een aanpassing van de weginrichting naar 30 km per uur mogelijk maakt;
- Het collegebericht over de motie 'Innovatieve snelheidsmaatregelen' van 29 maart 2022, waarin wordt aangegeven dat de inzet van snelheidshandhaving door de politie of door middel van innovatieve technieken geen reële optie is.

BESLUIT B&W

1. Uitvoering te geven aan de motie '30 km borden' van 5 november 2021;
2. Uitvoering te geven aan de motie 'innovatieve snelheidsmaatregelen' van 5 november 2021;
3. In te stemmen met optie b om de twee geschikte wegen of tracés met beperkte maatregelen af te waarden naar 30 km per uur;
4. Dit besluit voor te leggen aan de commissie Ruimte om over de uitvoering van de moties haar zienswijze kenbaar te maken en de motie hierbij af te doen (B-stuk).

AANLEIDING

Op 27 oktober 2020 heeft de Tweede Kamer der Staten-Generaal een motie aangenomen, die stelt dat 30 km per uur binnen de bebouwde kom als leidend principe gehanteerd moet gaan worden. Dit nieuwe landelijke beleid wordt 'Het Nieuwe 30' genoemd.

In Heemstede heeft de raad op 28 oktober 2021 het Wegcategoriseringsplan vastgesteld, dat een aanpassing van de weginrichting naar 30 km per uur mogelijk maakt. Ter voorbereiding van het Wegcategoriseringsplan heeft een beoordeling plaatsgevonden van de wegen binnen de bebouwde kom die volgens inrichtingscriteria van het CROW al zijn ingericht voor 30 km per uur (bijlage 1).

Door de raad is op 5 november 2021 de motie '30 km borden' (bijlage 2) aangenomen. Omdat snelheidshandhaving nauw samenhangt met de gevraagde inventarisatie voor het plaatsen van 30 km per uur borden, is gelijktijdig uitvoering gegeven aan de motie 'Innovatieve snelheidsmaatregelen' van 5 november 2021 (bijlage 3).

Werkwijze andere gemeenten

Het afgelopen half jaar hebben gesprekken plaatsgevonden met de gemeente Bloemendaal, Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en Haarlem. Zij werken op een vergelijkbare wijze aan het afwaarderen van 50 km per uur wegen naar 30 km per uur. Vaak is net als in Heemstede regulier beheer en onderhoud, zoals bijvoorbeeld het vervangen van de riolering, de aanleiding tot het opnieuw inrichten van een weg.

In bijlage 4 zijn de bevindingen van de gesprekken met de gemeenten Utrecht, Rotterdam en Haarlem samengevat, omdat deze gemeenten tot nu toe de meeste ervaringen met herinrichtingsprojecten voor 'Het Nieuwe 30' hebben. De gemeente Bloemendaal en Amsterdam hebben namelijk nog geen uitvoeringservaring met het terugbrengen van de maximumsnelheid van 50 naar 30 km per uur.

Uit de gesprekken met de gemeenten komt naar voren dat alle gemeenten waarmee gesproken is aan het begin staan van een transitie naar 'Het Nieuwe 30' binnen de bebouwde kom. Iedereen is zoekende naar een geschikte manier om hun wegen op juiste wijze terug te brengen naar 30 km per uur. Van belang is het gezamenlijke hoofddoel niet te vergeten: het zoveel mogelijk verbeteren van de verkeersveiligheid. Een lagere snelheid draagt namelijk veel bij aan het verlagen van de kans op een ernstig ongeval.

Effectiviteit plaatsen 30 km borden

Niet alleen de weginrichting is bepalend voor waar 30 km borden effectief en realistisch zijn. Ook de verkeersdruk, het gewenste fietsgedrag en de planning voor groot onderhoud zijn van invloed op de keuze of het plaatsen van 30 km borden verantwoord is. Dit is hieronder toegelicht.

- **de classificatie van de verkeersdruk**

Bij weinig (doorgaand) verkeer, bijvoorbeeld in woonstraten, is er meer begrip voor het rijden van de lagere snelheid van 30 km per uur.

Collegebesluit

Collegevergadering: 23-8-2022

- **de aanwezigheid van veilig en gewenst fietsgedrag**
Als er op dit moment ongewenst fietsgedrag plaatsvindt, dan is het plaatsen van 30 km borden potentieel verkeersonveeliger. De verwachte en daadwerkelijk gereden snelheden van respectievelijk wandelaars en fietsers en automobilisten kunnen dan namelijk sterk uiteen lopen.
- **het uitvoeringsmoment (tezamen met groot onderhoud) volgens het Wegcategoriseringsplan**
Als de weg binnen twee jaar zal wordt aangepakt in het kader van groot onderhoud, is het reëler om 30 km borden gelijktijdig te plaatsen met de nieuwe weginrichting.

Drie opties

Op grond van bovenstaande zijn grofweg drie opties te onderscheiden:

- Optie a) de maximumsnelheid van 30 km per uur gelijktijdig instellen met een nieuwe weginrichting naar 30 km per uur volgens de uitvoeringsplanning van het Wegcategoriseringsplan Heemstede 2021;
- Optie b) het omborden van 50 naar 30 km per uur op alleen geschikt bevonden wegen, vooruitlopend op de uitvoeringsplanning van het Wegcategoriseringsplan Heemstede 2021;
- Optie c) zowel de geschikte als de redelijk geschikt bevonden wegen laten omborden van 50 naar 30 km per uur, vooruitlopend op de uitvoeringsplanning van het Wegcategoriseringsplan Heemstede 2021.

MOTIVERING

Optie a sluit aan bij de procedure en planning van het Wegcategoriseringsplan. Van het op voorhand plaatsen van 30 km borden is bij deze optie geen sprake, waardoor de maximumsnelheid gelijktijdig met de tranches van het Wegcategoriseringsplan zal worden teruggebracht naar 30 km per uur. Hierdoor is het risico op ongewenst verkeersgedrag minimaal.

Voor optie b en c is een toetsing uitgevoerd om te bepalen welke wegen geschikt en redelijk geschikt zijn. Optie b is goed uitvoerbaar, optie c in mindere mate. Met beide opties kunnen een aantal wegen, vooruitlopend op een aangepast wegprofiel in tranche 2 van het Wegcategoriseringsplan, als 30 km worden bestemd.

In de toetsing is niet alleen de weginrichting bepalend op welke wegen 30 km borden effectief en realistisch zijn. Ook de verkeersdruk, het gewenste fietsgedrag en de planning voor groot onderhoud zijn van invloed op de keuze of het plaatsen van 30 km borden verantwoord is. Alle huidige 50 km wegen zijn langs deze criteria gelegd.

Het resultaat van de toetsing 'geschikt voor 30' aan de bovengenoemde criteria is te vinden in bijlage 5.

Collegebesluit

Collegevergadering: 23-8-2022

Voor het plaatsen van 30 km borden zijn twee locaties geschikt, namelijk:

- de Campiaan ten oosten van de Heemsteedse Dreef;
- de Broeder Josephlaan - W. Denijslaan en de omliggende straten.

Naast deze twee locaties worden in het eindoordeel drie andere wegen als 'redelijk geschikt' voor 30 km per uur beoordeeld, te weten:

- de noordelijke parallelweg van de Cruquiusweg;
- de Provinciënlaan;
- de Eykmanlaan tot aan de Scholtenlaan (na de Scholtenlaan geldt reeds 30 km per uur).

Een uitwerking voor het optioneel plaatsen van 30 km borden is opgenomen in bijlage 6.

Kanttekeningen bij plaatsen 30 km borden

Bij het plaatsen van 30 km borden op de 'redelijk geschikt' bevonden wegen in optie c kan achteraf blijken dat deze niet effectief worden bevonden. Van belang is daarom onderstaande kanttekeningen en bevindingen in ogenschouw te nemen.

1. Afwaardering is veelal niet effectief met alleen een 30 km bord

Geen van de gesproken gemeenten heeft in het verleden 'eenvoudig' 30 km borden geplaatst op 50 km per uur wegen, vooruitlopend op een snelheidsregime van 30 km per uur. Daar waar 30 km borden zijn geplaatst, was:

- gelijktijdig een profielverandering uitgevoerd;
- dan wel een volledig geschikte weginrichting voor 30 km per uur aanwezig.

Kortom, het is potentieel onveilig om op 50 km per uur wegen zonder een zeer specifieke profielverandering (wegdekversmalling en overige wegaanpassingen) 30 km borden te plaatsen, omdat dit geen eenduidige verkeerssignalen geeft naar verkeersdeelnemers. De ervaring leert dat weggebruikers zich na verloop van tijd niet of nauwelijks houden aan een maximumsnelheid van 30 km per uur als de weginrichting dat niet afdwingt. Tenslotte wordt de aansprakelijkheid voor gemeenten vergroot als 30 km borden worden geplaatst, terwijl de weginrichting daarop niet is aangepast.

2. Snelheidshandhaving is niet mogelijk

Breed is geconstateerd dat handhaving op 30 km per uur wegen momenteel nog niet binnen het beleidskader van het Openbaar Ministerie past. Hierdoor heeft de politie nog geen middelen beschikbaar om 30 km per uur af te dwingen. Zeker wanneer de weginrichting niet aansluit op de geldende maximumsnelheid is de politie niet bereid te handhaven. Een verkeersbesluit tot het plaatsen van 30 km borden op een weg die niet is ingericht voor 30 km per uur zal daarom naar verwachting niet worden ondersteund door de politie.

Bovengenoemde en andere handhavingsbeperkingen op 30 km wegen zijn benoemd in het collegebericht van 29 maart 2022 ter beantwoording van de motie 'Innovatieve snelheidsmaatregelen' van 5 november 2021. Voor de verdere afhandeling van deze motie wordt verwezen naar het collegebericht van 29 maart 2022 in bijlage 7.

3. Innovatie op snelheidsbeperkende maatregelen worden nog verwacht

Momenteel wordt wel in kaart gebracht hoe, waar en met welke kosten mobiele snelheid reducerende signalering gefinancierd en ingezet kan worden. Met als doel om bewustwording te creëren van het harder rijden dan 30 km per uur. De signalering hiervan bij gemotoriseerd verkeer kan dienen als tussenstap tot een definitieve 30 km per uur inrichting.

FINANCIËN

Voor de eventuele uitvoering van de opties b en c zijn minimale kosten gemeoid. De verwachte investeringskosten voor optie b zijn circa 5.000 euro. Voor optie c bedragen de kosten circa 15.000 euro. Het aanbrengen van de attentie verhogende wegmarkering is meegenomen en heeft een groot aandeel in de genoemde kosten.

Voor beide opties zijn voldoende financiële middelen beschikbaar binnen het voorbereidingskrediet van eerste deelproject 'Johan Wagenaarlaan en César Francklaan' van tranche 1 van het Wegcategoriseringsplan.

Voor het plaatsen van de optionele 30 km borden dient een verkeersbesluit genomen te worden. Het opstellen hiervan valt binnen de reguliere werkzaamheden, waardoor hiervoor geen aanvullende financiële middelen benodigd zijn.

PLANNING/UITVOERING

Voor de afwaardering van 50 naar 30 km per uur gelijktijdig met de uitvoering van het Wegcategoriseringsplan is reeds een uitvoeringsplanning opgesteld. Zie hiervoor de 'Startnotitie uitvoering 1^e tranche wegcategoriseringsplan Heemstede 2022-2026' in bijlage 8.

Voor het realiseren van optionele 30 km borden en de aanvullende wegmarkering op de genoemde wegen geldt een minimale doorlooptijd van circa 14 weken, namelijk:

- het opstellen van verkeersbesluit(en) (4 weken);
- de terinzageleggingstermijn van het verkeersbesluit (6 weken);
- de realisatie van de maatregelen op de wegen (4 weken).

SAMENWERKING EN COMMUNICATIE

Voor het gelijktijdig terugbrengen van de maximumsnelheid met een nieuwe weginrichting zal worden aangesloten op het participatieplan van het Wegcategoriseringsplan.

Bij het optioneel plaatsen van 30 km borden op de genoemde locaties zullen de aanwonenden door middel van een brief geïnformeerd worden over de snelheidsverlaging. Aanvullende communicatie wordt ook ingericht.

DUURZAAMHEID

Er wordt een kleine bijdrage geleverd aan de CO₂-reductie bij het realiseren van het Wegcategoriseringsplan, aangezien door een nieuwe weginrichting een lagere snelheid wordt afgedwongen. Het optioneel plaatsen van 30 km borden leidt niet of nauwelijks tot een verdere CO₂-reductie, doordat het plaatsen slechts op enkele wegen geschikt is.

Collegebesluit

Collegevergadering: 23-8-2022

BIJLAGEN

1. Beoordeling wegen aan 'Het Nieuwe 30' volgens CROW criteria als voorbereiding op het Wegcategoriseringsplan;
2. De aangenomen motie VVD '30 km borden' van 5 november 2021;
3. De aangenomen motie VVD 'Innovatieve snelheidsmaatregelen' van 5 november 2021;
4. Verslag gemeente Utrecht, Rotterdam en Haarlem;
5. Toetsing 'geschikt voor 30';
6. Uitwerking optioneel plaatsen 30 km borden;
7. Collegebericht over de motie 'Innovatieve snelheidsmaatregelen' van 29 maart 2022;
8. Startnotitie uitvoering 1e tranche Wegcategoriseringsplan Heemstede 2022-2026.